

Guía Docente de Fruta travesera I-VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Fruta travesera I-VIII

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	FRAUTA
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	VENTO-MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ricardo Pazo García
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	9	9	9	9	10	10	10	12	Observacións	

DOCENTES Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Repertorio con Piano acompañante sendo inherente á súa esencia e existencia. Débese considerar tamén a estratexia de intentar relacionar dentro do posible, o contido propio da materia coa anteriormente mencionada e coa de Música de Cámara, permitindo que as tres se poidan complementar.
TRANSVERSAIS	T 1, 3, 6, 13, 15
XERAIS	X 1, 3, 6, 8, 11, 13, 21, 24
ESPECÍFICAS	EI 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
1. Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.	TODAS
2. Demostrar autonomía progresivamente maior para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dicitación, articulación, fraseo, etc...	TODAS
3. Coñecer as diversas convencións interpretativas viventes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.	TODAS
4. Adestrar a memoria de maneira permanente.	TODAS
5. Perfeccionar o uso do vibrato dacordo coas esixencias interpretativas dos diferentes estilos.	TODAS
6. Profundizar na interpretación da música contemporánea e coñecer as súas grafías e efectos.	TODAS
7. Estudiar a obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	TODAS
8. Potenciar o estudo dos instrumentos afíns (piccolo, fruta en sol, etc...)	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I Interpretación	Perfeccionamento das capacidades artística, musical e técnica, que permitan aborda- la interpretación do repertorio máis representativo do instrumento.	TODAS
II Análise musical aplicada	2.1. Coñecemento das linguaxes utilizadas nas obras propostas. 2.2. Diferenciación de estilos.	TODAS
III Estudio do repertorio con instrumento acompañante.	3.1. Adecuación da afinación ao temperamento do piano. 3.2. Interacción e reacción na interpretación a dúo. 3.3. Diferenciación entre os roles solístico e camerístico. 3.4. Xestualidade axeitada á comunicación da intención musical.	TODAS
IV Estudio dos instrumentos afíns	4.1 Piccolo - 4.2 Fruta en Sol - 4.3 Fruta baixa	TODAS
V Coñecemento dos principais compositores, escolas e tendencias da creación musical contemporánea.	5.1 Coñecemento das linguaxes utilizadas nas obras propostas. 5.2 Recursos máis comúns utilizados en textos musicais contemporáneos. 5.3. Diferenciación de estilos.	TODAS
VI Perfeccionamento do vibrato	6.1 Utilización tendo en conta os criterios estilísticos e interpretativos. 6.2 Potenciamiento da capacidade de discriminar o seu uso en función do contexto (afinación, empaste, fraseo, etc...)	TODAS

VII	A memoria musical	7.1 Análisis de elementos formais, rítmicos, melódicos, texturas, etc... 7.2 Adestramento progresivo da memoria	TODAS
VIII	Desenvolvemento da habilidade de repentizar obras de dificultade progresiva.	8.1 Automatismo e velocidade na lectura. 8.2 Comprensión dos elementos formais, harmónicos, temáticos ,etc... 8.3 Exercicios prácticos.	TODAS
IX	Práctica da improvisación.	9.1 Formación de criterios estéticos e estilísticos. 9.2 Potenciamento da estimulación creativa.	TODAS
X	A audición pública	10.1 Normas de comportamento imprescindibles para a interpretación escénica.	2
Total de sesións por cuadrimestre			16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas	24	24	24	24	24	24	24	24	
	Audicións	4	4	4	4	4	4	4	4	
	Titorías	2	2	2	2	2	2	2	2	
Non presenciais	Traballo persoal	240	240	240	240	270	270	270	330	
Total de horas cuadrimestrais		270	270	270	270	300	300	300	360	

6. Avaliación

ORDINARIA				
CONTÍNUA	FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Traballo persoal				
Audición pública	Valorarase o control técnico, fidelidade o texto, e coherencia no estilo interpretativo en concordancia coa forma e estética das pezas, a capacidade artística e de comunicación.	70%	TODAS	

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

EXTRAORDINARIA				
ALTERNATIVA	FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Ver avaliación extraordinaria				

EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Audición	Proba práctica: programa integrado polo repertorio (obras e estudos) que aparece na bibliografía do cuadrimestre mostrando control técnico do instrumento e coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa forma e estética das pezas, a capacidade artística e de comunicación, a autonomía no desenvolvemento e aplicación destas capacidades.	100%	TODAS

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

Prof. Manuel Morales

Exercicios:

Teoría y práctica de la flauta T. Wye
Sete exercicios diarios Reichert
A técnica da embocadura P. Bernold
17 exercicios diarios Taffanel y Gaubert
Escalas e arpexios (480 exercicios.) M. Moysé
Desenvolvemento do son a través da interpretación M. Moysé
De la Sonorité M. Moysé
Como manterse en forma M. Moysé
Tratado de los parciales F. J. López Rodríguez

PRIMEIRO CURSO

I

Estudos:

24 estudos (escolma de 4 do 1 ao 6) de J. M. Damase
Estudios modernos (do número 1 ata o número 4, ámbolos dous inclusive) de P. Jeanjean
Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolma dun)

II

Estudos:

24 estudos (escolma de 4 do 7 ao 12) de J. M. Damase
Estudios modernos (do número 1 ata o número 4, ámbolos dous inclusive) de P. Jeanjean
Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolma dun)

I e II

Obras:

Fantasia a elexir G. P. Telemann
Concerto a elexir C. P. E. Bach
Sonata a elexir J. S. Bach
Suite en Si m J. S. Bach
Concerto a elexir W. A. Mozart
Concerto en Re F. Danzi
Gran Polonesa en Re M, Op. 16 Th. Boëhm
Tercer Gran Solo, Op. 74 J. L. Tulou
Fantasia Brillante sobre Carmen F. Borne
Nocturno e Allegro Scherzando P. Gaubert
Suite C. Widor
Suite campesina húngara B. Bartok
1ª Sonata B. Martinu
Duo A. Copland
Sonata F. Poulenc
Serenata a Lydia de Cadaqués X. Montsalvatge
Syrinx C. Debussy
Image E. Bozza
Soliloqui J. Homs
Tres Pezas para flauta Ferroud
Density 21.5 E. Varèse
Sonata para frauta soa R. Escher
Sonatina arabesca S. Báez
Tarantelle Op.391 (piccolo) C. Damaré
Piccolo Español (piccolo) Christensen

SEGUNDO CURSO

III

Estudos:

24 estudos (escolla de 4 do 13 ó 18) de J.M. Damase

Estudos modernos (do número 9 ao 12) de P. Jeanjean

Tango estudos (escolla de 1) de A. Piazzolla

Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolla dun)

IV

Estudos:

24 estudos (escolla de 4 do 19 ó 24) de J.M. Damase

Estudos modernos (do número 13 ao 16) de P. Jeanjean

Tango estudos (escolla de 1) de A. Piazzolla

Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolla de dous)

III e IV

Obras:

Concerto a elexir C. P. E. Bach

Sonata a elexir J. S. Bach

Concerto a elexir W. A. Mozart

Concerto a elexir F. Devienne

Introducción e variacións F. Schubert

Tres Fantasías F. Kuhlau

Sonata en Re M Op. 103 A. Reicha

Sonata en La M. C. Franck

Sonata "Undine", Op. 167 C. Reinecke

6º Solo de Concerto J. A. Demerssemann

5º Gran Solo, Op. 7 J. L. Tulou

Sonata a elexir P. Gaubert

Sonatina P. Sancan

Ballade F. Martin

Sonata O. Taktakishvili

Sonatina H. Dutilleux

Sonata E. Denisov

Concerto A. Blanquer

Sonata Appassionata Op. 140 Karg-Elert

Achte stücke P. Hindemith

Pièce J. Ibert

Piccolo-polka (piccolo) Damaré

Scherzo-waltz (piccolo) Lovelock

Concerto en la m FVI/9 RV445 (piccolo) A. Vivaldi

TERCEIRO CURSO

V

Estudos:

24 Caprichos N. Paganini (escolla de 5 dos seguintes números: 2, 3 (Ed. Gallois), 6 (G), 7, 8, 9 (G), 12, 13, 14, 15, 16, 23). Aconséllase o traballo dos estudos marcados entre paréntese coa edición de Patrick Gallois)

30 Estudos Op. 107 S. Karg-Elert (escolla de 6 do número 1 ao 8)

Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolla dun)

VI

24 Caprichos N. Paganini (escolla de 4 dos seguintes números: 2, 3 (Ed. Gallois), 6 (G), 7, 8, 9 (G), 12, 13, 14, 15, 16, 23). Aconséllase o traballo dos estudos marcados entre paréntese coa edición de Patrick Gallois)

30 Estudos Op. 107 S. Karg-Elert (escolla de 5 do número 9 ao 15)

Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolla dun)

Flying lessons (escolla dun) de R. Dick

V e VI

Obras:

Concerto a elexir C. P. E. Bach
 Sonata a elexir J. S. Bach
 Concerto a elexir W. A. Mozart
 Moto Perpetuo, Op. 8 J. Andersen
 Concerto en Si m. B. Romberg
 Nel cor Piu, Op. 4 Th. Boëhm
 Gran Sonata Concertante Op. 85 F. Kuhlau
 Gran Solo a elexir J. Demersseman
 Gran Solo a elexir J. L. Tulou
 Concerto en Re M C. Reinecke
 Impromptu A. Pépin
 Sonata J. Feld
 Sonata en Re M S. Prokofiev
 Sonata R. Muczynski
 O Mirlo Negro O. Messiaën
 Agrestide E. Bozza
 Sonata Op.21 S. Brotons
 Sonata W. Piston
 Concerto J. Rivier
 Concerto (Sonata Núm. 2) S. Brotons
 Sonate, Op. 121 M. Arnold
 Look Out R. Dick
 Oiseaux Tendres J. Rivier
 Fantasía para flauta M. Arnold
 Sonata Op.24 J. La Montaine
 Mei K. Fukushima
 Cadenza de dimensioni B. Maderna
 Honami W. Offermans
 Aria F. Buide
 Concierto en la m FVI/9 RV445 (piccolo) A. Vivaldi
 Le Tombeau de Mireille (piccolo) H. Tomas
 Cinco Pezas sen título (piccolo) C. Matthews

CUARTO CURSO**VII****Estudos:**

24 Caprichos N. Paganini (escolma de 4 entre os seguintes números: 1, 4, 5, 10, 11, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24)
 30 Estudios Op.107 S. Karg-Elert (escolma de 6 dos números 16 ao 23)
 Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolma dun)
 Flying lessons (escolma dun) de R. Dick

VIII**Estudos:**

24 Caprichos N. Paganini (escolma de 4 entre os seguintes números: 1, 4, 5, 10, 11, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24)
 30 Estudios Op.107 S. Karg-Elert (escolma de 5 dos números 16 ao 23)
 Offermans: Para o frautista contemporáneo (escolma dun)
 Flying lessons (escolma de dous) de R. Dick

VII e VIII**Obras:**

Concerto a elexir C. P. E. Bach
 Sonata a elexir J. S. Bach
 Concerto a elexir W. A. Mozart
 Concertino Nº 2 Op. 48 G. Briccialdi
 Concerto en mi m S. Mercadante
 Concerto en re m Op. 69 W. B. Moliqeu
 Gran Solo a elexir J. Demersseman
 Gran Solo a elexir J. L. Tulou
 Concerto A. Khatchaturian
 Concerto J. Ibert

Concerto C. Nielsen
Concerto A. Jolivet
Suite en Concerto A. Jolivet
Concierto Pastoral J. Rodrigo
Chant de Linos A. Jolivet
Sonatina P. Boulez
Sonata Op.23 L. Liebermann
Passacaglia E. Dohnány
Concerto Op. 70 A. Sallinen
Concerto K. Penderecki
Cinq Incantations A. Jolivet
Sequenza L. Berio
Debla C. Halffter
Promenade sur un corps L. de Pablo
Cassandra's Dream Song B. Ferneyhough
(t) air (e) H. Holliger
Concerto en Do M (piccolo) A. Vivaldi
Concerto Op. 50 (piccolo) L. Liebermann
Concerto (piccolo) "Dialogues amb Áxel" S. Brotons

Prof. Fernando Raña

Exercicios:

Teoría y práctica de la flauta T. Wye
Sete exercicios diarios Reichert
A técnica da embocadura P. Bernold
17 exercicios diarios Taffanel y Gaubert
Escalas e arpejos (480 exercicios.) M. Moyse
Desenvolvemento do son a través da interpretación M. Moyse
De la Sonorité M. Moyse
Como manterse en forma M. Moyse
Tratado de los parciales F. J. López Rodríguez
"Check-Up" P. L. Graf
"The Simple Flute" M. Debost

PRIMEIRO CURSO

I

Estudos:

E. Köhler - 30 Estudios op. 75 - v 1 (1 a 5)
P. Jeanjean - Estudos modernos, (1 a 4)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 1)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 1)

II

Estudos:

Köhler - 30 Estudios op. 75 - v 1 (6 a 10)
Jeanjean - Estudos modernos, (5 a 8)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 1)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 1)

I e II

Obras con acompañamento:

Fantasia a elexir G. P. Telemann
Concerto a elexir C. P. E. Bach
Sonata a elexir J. S. Bach
Suite en Si m J. S. Bach
Concerto a elexir W. A. Mozart
Concerto en Re F. Danzi

Gran Polonesa en Re M, Op. 16 Th. Boëhm
Tercer Gran Solo, Op. 74 J. L. Tulou
Gran Duo Concertante en ReM, Op. 103 A. Reicha
Fantasía Brillante sobre Carmen F. Borne
Nocturno e Allegro Scherzando P. Gaubert
Sonata a elexir P. Gaubert
Suite C. Widor (**obligada**)
Suite campesina húngara B. Bartok
1ª Sonata B. Martinu
Duo A. Copland
Cantos de Plenilunio A. G. Abril
Sonata F. Poulenc
Serenata a Lydia de Cadaqués X. Montsalvatge
Capriccio Brillante, Op. 5 S. Brotons
"Fantasía y una noche" T. Catalán

Fruta soa:

Tango Estudos A. Piazzola
Syrinx C. Debussy
Image E. Bozza
Soliloqui J. Homs
Tres Pezas para flauta Ferroud
Density 21.5 E. Varèse
Tres pequenas pezas M. L. Ozaita

Piccolo:

Tarantelle Op.391 (piccolo) C. Damaré
Piccolo Español (piccolo) Christensen

SEGUNDO CURSO

III

Estudos:

Köhler - 30 Estudios op. 75 - v 2 (1 a 5)
Jeanjean - Estudos modernos (9 a 12)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 1)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 1)

IV

Estudos:

Köhler - 30 Estudios op. 75 - v 2, (6 a 10)
Jeanjean - Estudos modernos (13 a 16)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 1)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 1)

III e IV

Obras con acompañamento:

Concerto a elexir C. P. E. Bach
Sonata a elexir J. S. Bach
Concerto a elexir W. A. Mozart
Concerto a elexir F. Devienne
Introducción e variacións F. Schubert
Tres Fantasías F. Kuhlau
Sonata, Op. 64 M. Bonis
Sonata en La M. C. Franck
Sonata "Undine", Op. 167 C. Reinecke
6º Solo de Concerto J. A. Demerssemann
5º Gran Solo, Op. 7 J. L. Tulou
Sonatina P. Sancan
Ballade F. Martin

Sonata O. Taktakishvili
Sonata, Op.21 S. Brotons (obligada)
Sonatina H. Dutilleux
Concerto A. Blanquer
Sonata E. Denisov

Fruta soa:

Sonata Appassionata, Op. 140 Karg-Elert
Achte stücke P. Hindemith
Pièce J. Ibert
Giravolts S. Brotons
Aria F. Buide

Piccolo:

Piccolo-polka (piccolo) Damaré
Scherzo-waltz (piccolo) Lovelock
Concerto en la m FVI/9 RV445 (piccolo) A. Vivaldi

TERCEIRO CURSO

V

Estudos:

Paganini - 24 caprichos (escolma de 6)
Karg-Elert - Estudios op. 107 (escolma de 8)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 2)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 2)

VI

Estudos:

Paganini - 24 caprichos (escolma de 6)
Karg-Elert - Estudios op. 107 (escolma de 7)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 2)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 2)

V e VI

Obras con acompañamento:

Concerto a elexir C. P. E. Bach
Sonata a elexir J. S. Bach
Concerto a elexir W. A. Mozart
Moto Perpetuo, Op. 8 J. Andersen
Concerto en Si m. B. Romberg
Concerto en rem, Op. 69 W. B. Molique
Concertino Nº2, Op. 48 G. Briccialdi
Nel cor Piu, Op. 4 Th. Boehm
Gran Sonata Concertante Op. 85 F. Kuhlau
Gran Solo a elexir J. Demersseman
Gran Solo a elexir J. L. Tulou
Concerto en Re M C. Reinecke
Impromptu A. Pépin
Sonata J. Feld
Sonata en Re M S. Prokofiev
Sonata R. Muczynski
O Mirlo Negro O. Messiaën (obligada)
Agrestide E. Bozza
Concerto J. Rivier
Sonata/concerto Nº2 S. Brotons
Sonate, Op. 121 M. Arnold

Fruta soa:

Look Out R. Dick
Oiseaux Tendres J. Rivier

Fantasia para flauta M. Arnold
Sonata Op.24 J. La Montaine
Mei K. Fukushima
"The Great Train Race" I. Clarke

Piccolo
Concierto en la m FVI/9 RV445 (piccolo) A. Vivaldi
Le Tombeau de Mireille (piccolo) H. Tomas
Cinco Pezas sen título (piccolo) C. Matthews

CUARTO CURSO

VII

Estudios:

Paganini - 24 caprichos (escolma de 6)
Karg-Elert - Estudios op. 107 (escolma de 8)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 2)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 2)

VIII

Estudios:

Paganini - 24 caprichos (escolma de 6)
Karg-Elert - Estudios op. 107 (escolma de 7)
"Douze Études pour la flute" M. Bistch (escolma de 2)
"Douze Études" J. Casterède (escolma de 2)

VII e VIII

Obras con acompañamento:

Concerto a elexir C. P. E. Bach
Sonata a elexir J. S. Bach
Concerto a elexir W. A. Mozart
Concerto en mi m S. Mercadante
Concerto Nº1, Op. 43 T. Verhey
Gran Solo a elexir J. Demersseman
Gran Solo a elexir J. L. Tulou
Concerto en Mim, Op. 64 F. Mendelssöhn
Concerto A. Khatchaturian
Concerto J. Ibert (obligada)
Concerto C. Nielsen
Concerto A. Jolivet
Suite en Concerto A. Jolivet
Concierto Pastoral J. Rodrigo
Chant de Linos A. Jolivet
Sonatina P. Boulez
Concerto Op. 70 A. Sallinen
Concerto K. Penderecki

Frauta soa:

Passacaglia, Op. 48 Nº 2 E. Dohnány
Cinq Incantations A. Jolivet
Sequenza L. Berio
Debla C. Halffter
(t) air (e) H. Holliger
Concionado (frauta en sol) L. de Pablo
"Zoom Tube" I. Clarke

Piccolo:

Concerto en Do M (piccolo) A. Vivaldi
Concerto Op. 50 (piccolo) L. Liebermann
Concerto para piccolo "Dialogues amb Axel" S. Brotons

Guía Docente de Hª dos Instrumentos de Frauta traveseira

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Hª dos Instrumentos de Frauta traveseira

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	FRAUTA	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE	Colectiva	
DEPARTAMENTO	VENTO-MADEIRA							XEFE/A DO DEPARTAMENT	Ricardo Pazo García	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTES	Consultar táboa anexa									

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 13
XERAIS	X9, 10, 12, 14, 15, 20, 25
ESPECÍFICAS	EI 6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
1. Recoñecer as características mecánicas das diferentes frautas travesas.	T2, 3, 13, X 20
2. Recoñecer as súas características sonoras.	T2, 4, X 12, 20
3. Relación entre as características técnicas dos diferentes instrumentos e o repertorio composto para eles.	T2, 14, X20
4. Coñecer os principais construtores de cada época e as súas peculiaridades.	T2, 3, 13, X 20

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	A Idade Media Antecesoros populares da frauta traveseira: 1.1. Tipos de frautas. 1.2. A frauta na iconografía medieval. 1.3. A frauta na literatura	14
II	Renacemento As frautas renacentistas. O pífano. 2.1. Orixe militar (pífano). 2.2. Tipos de frautas. 2.3. Funcións destas.	
III	Renacemento A música renacentista para frauta. Consorts homoxéneos e mixtos. 3.1. Os consorts homoxéneos. 3.2. Os consorts mixtos.	
IV	Barroco O novo papel da traveseira. Frauta barroca de tres corpos. 4.1. Un novo concepto. 4.2. Frautas de transición. 4.3. A frauta de tres corpos.	
V	Barroco O estilo francés. Hotteterre. 5.1. A música para a nova frauta. 5.2. A corte de Luís XIV.	
VI	Barroco A frauta de catro corpos. O estilo italiano. 6.1. A frauta de catro corpos. 6.2. A frauta de Quantz. 6.3. O estilo italiano	
VII	Barroco O estilo alemán. Quantz e a súa influencia na tratadística do século. 7.1. A fusión de estilos. 7.2. Quantz e o seu tratado. 7.3. Pervivencia dos seus conceptos.	
VIII	Clasicismo As frautas de chaves. 8.1. O nacemento das chaves. 8.2. Un novo concepto de afinación. 8.3. O Clasicismo.	
IX	Romanticismo A revolución do Romanticismo. 9.1. Tormenta de ideas. 9.2. A figura de T. Boehm	
X	Principios acústicos Principios acústicos básicos do instrumento: aplicación práctica. Construción da frauta Boehm. 10.1. Nocións de acústica musical. 10.2. Acústica dos tubos sonoros. 10.3. Aplicación na frauta travesa de Boehm.	
XI	S. XIX A música do século XIX. Os sistemas mecánicos post-Boehm. 11.1. A música do século XIX. 11.2. Intentos de mellora-lo prototipo de Boehm.	
XII	S. XX A música do século XX. As vangarda e o fagot. Efectos no fagot. 12.1. A música do século XX.	
	Exposición e debate de traballos	2
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas						13			
	Exposición e debate de traballos						1			
	Tutorías						2			
Non presenciais	Traballo persoal						74			
Total de horas cuatrimestrais							90			

6. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo de clase	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe, a implicación do alumno e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía.	30%	TODAS
Exame escrito	Valoraranse os coñecementos adquiridos, tanto teóricos como auditivos e analíticos de textos, fotografías e partituras.	50%	TODAS
Traballo escrito	Valoraranse as capacidades investigadoras na materia proposta así como a presentación de contidos e organización do traballo.	20%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Ver avaliación extraordinaria			

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame escrito	Valoraranse os coñecementos adquiridos, tanto teóricos como auditivos e analíticos de textos, fotografías e partituras.	60%	TODAS
Traballo práctico	Valoraranse as capacidades investigadoras na materia proposta así como a presentación de contidos e organización do traballo.	40%	TODAS

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

1. Referencias xenéricas sobre frauta (noutros idiomas).

- Adorjan, A. e Meierott, L. Lexikon der Flöte. Laaber-Verlag. 2009 (Alemania).
- Baines, A. Woodwind instruments and their history. N. York. W.W.Norton & Co, 1962 (EEUU).
- Bate, P. The Flute. N.York. W.W.Norton&Co., 1969 (EEUU).
- Bigio, R. Readings in the history of Flute... Ed. Tony Bingham. London, 2006 (GB).
- Blakeman, E. Taffanel, Genius of the Flute. Oxford Univ. Press, 2006 (GB).
- Boehm, T. The Flute & Flute playing. Trad. Dayton C. Miller. Dover Publ. 1964 (tamén hai tradución reducida ó castelán) (GB-EEUU).
- Busch-Salmen, G. e Krause-Pichler, A. Handbuch Querflöte. Bärenreiter. Kassel, 1999 (Alemania).
- Debost, M. Dans une simple flute... Van de Velde, 2002. (Francia).
- Dorgeuille, C. The French Flute School (1860-1950). Ed. Tony Bingham. London, 1986 (Traducción E. Blakeman) (GB).
- Galway, J. The Flute. An autobiography. N. York. St. Martin's, 1979 (EEUU).
- Lazzari, G. Il Flauto Traverso. EDT, 2003 (Italia).
- Lorenzo, L. De. My complete Story of the Flute. Texas Tech. University Press., 1992 (EEUU).
- Meylan, R. La Flûte. Ed. Payot, 1974 (versión inglesa e francesa)(Francia).
- Montagu, J. The Flute. Shire Publ., 1990 (GB).
- Powell, A. The Flute. Yale Univ. Press., 2002 (GB).
- Scheck, G. Die Flöte und ihre Musik. Mainz: B. Schott's Söhne, 1975 (Alemania).
- Spohr, P. Transverse flutes down the centuries from all over the world. Peter Spohr, Frankfurt a.M., 1991 (Alemania).
- Toff, N. Monarch of the Flute: The Life of G. Barrère. Oxford Univ. Press, 2005 (GB).
- Toff, N. The Flute Book. London. David&Charles pub., 1985 (GB).
- Toff, N. The development of the modern flute. N.York. Taplinger Pub. Co.1979 (EEUU).
- Vaccarone, A. Riflessi d'un flauto d'oro (S.Gazzelloni e la letteratura flautística contemporanea (1952-1980). Riverberi Sonori.

2. Referencias xenéricas (en castelán).

- Arias, A. Historias de la flauta. Autores y obras. Ed.Tiento.
- Artaud, P.I. La Flauta. Ed. Labor.
- Valverde, J. La Flauta. Su historia, su estudio (ed. J.Gericó). Mundimúsica Garijo.
- Gericó-López. La flauta en España en el siglo XIX. Ed. Real Musical.
- Wye, T. La Flauta como es debido. Mundimúsica Garijo.
- Wye, T. Marcel Moyses, maestro de la flauta. Mundimúsica Garijo.

3. Referencias complementarias.

3.1. Artículos:

- The flutist's handbook: a pedagogy anthology. EEUU. The National Flute Assoc., 1998.
- MacLagan, S.J. A Dictionary for the Modern Flutist. The Scarecrow Press. Toronto, 2009 (Canadá).
- Sadie, S.e Jacobs, A. The New Grove Dictionary of Music and Musicians (London: Macmillan, 1980).
- Woodwind Anthology (Flute- vol.1). The Instrumentalist Publ.Co.Illinois 1992.

3.2. Repertorio:

- Musik für Flöte. Hamburg, Musikbücherei, 1974.
- Pellerite. A handbook of literature for the flute. Zalo Publ. 1978
- Pierreuse, B. Flute Literature. Jober et Cie., 1982.
- Vester, F. Flute repertoire catalogue. London. Musica Rara, 1967.
- Vester, F. Flute repertoire of the Eighteenth century. Musica Rara, 1967.

3.3. Sobre interpretación:

- Artaud, P.I. La flûte multiphonique. G.Billaudot Ed. Paris, 1995 (Francia).
- Brown, R. The early flute. Cambridge Univ. Press, GB 2002.
- Brown, C. Classical and Romantic Performing Practice 1750-1900 (Oxford: Oxford University Press, 1999).
- Bukopzer, M. Music in the Baroque Era. N.York. W.W.Norton&Co., 1947.
- Dart, T. La Interpretación de la música (Madrid: A. Machado Libros, 2002).

- Donnington, R. Baroque music. Style and Performance.
- Haynes, B. The End of Early Music. Oxford University Press. Oxford, 2007 (GB).
- Koizumi, H. Technique for Contemporary Flute Music (for players and composers). Schott, 1996 (Xapón).
- Lawson, C. e Stowell, R. La Interpretación Histórica de la Música: una introducción (Madrid: Alianza Editorial, 2005).
- Levine, C. e Mitropoulos-Bott, C. La flauta: posibilidades técnicas. Idea Books, 2005 (Traducción de David Padrós).
- López Rodríguez, F.J. Aspectos de la música del siglo XVIII. Cons. Superior de Música de Sevilla, 1994.
- Mather, B.B. Free ornamentation in Woodwind Music. N.York. Mc Ginnis & Marx, 1976
- Mather, B.B. Interpretation of French music 1675-1775. Id.1973.
- Mather, B.B. The classical woodwind cadenza. Id. 1978
- Neumann, F. Ornamentation on the (Post-)Baroque music (with special emphasis on J.S.Bach). Princeton Univ. Press, 1978.
- Solum, J. The early flute. Oxford Univ. Press. GB 1992
- Veilhan, J.C. The rules of musical interpretation in the Baroque Era. Alphonse Leduc, 1982.
- Vester, F. W.A.Mozart. On the Performance of the Works for Wind Instruments. Broekmans&Van Poppel, 1999.

3.4. Fontes orixinais (tratados):

- Bach, C.P.E. Essay on the true art of playing keyboard instruments (1753). N.York. W.W. Norton.1949 (traducción inglesa).
- Cambini, J.M. Méthode pour la flûte traversière (1797). SPES 1984.
- Corrette, M. Méthode pour la flûte (1740). SPES.
- DeLusse, M. L'art de la flûte traversière (1760). Minkoff 1973.
- Devienne, F. Nouvelle Méthode théorique et pratique pour la flûte (1794). SPES1984.
- Geminiani, F. The Art of Playing the Violin. Oxford Univ.Press.
- Gunn, J. The Art of Playing the German Flute (1793). Janice Boland Ed.
- Hotteterre, J. Principes de la flûte traversière, de la flûte a bec...(1707). SPES.
- Hotteterre, J. L'art de préluder op.VII (1719).SPES.
- Hugot & Wunderlich, J.G. Méthode (1804). Frits Knuf (Holanda) 1975.
- Mahaut, A. A new method for learning to play the transverse flute. Bloomington Univ. 1951.
- Mozart, L. A treatise on the fundamental principles of violin playing (1753).(trad. inglesa). Oxford Univ. Press.
- Nicholson, C. Complete Preceptor for the German Flute (1816).
- Quantz, J.J. Versuch ...(1752) (On playing the flute, trad. inglesa de E.Reilly). Faber.
- Tromlitz, J.G. Método minucioso y detallado para tocar la flauta (1791). Dasi-Flauta Ed. (tradución ao castelán de Manuel Morales) 2012.

3.5. Miscelánea.

- Benini, S. Il flauto e il jazz. Franco Muzzio Editore. Padova, 1992 (Italia).
- Bloom, P. A Practical and Tuneful Method for the Baroque Flute. Sommerville 1989 (ed. Autor, EEUU).
- De Reede, R. Concerning the Flute. Broekmans&Van Poppel, 1984 (Holanda).
- Dibelius,U.La música contemporánea a partir de 1945 (Madrid: Akal, 2004).
- Downs, P.G. La música clásica (Madrid: Akal, 1998).
- Fairley, A. Flute, flutists and makers before 1900. Pan Educational Music. London, 1984 (GB).
- Gianini, T. The Great Flute Makers of France (1650-1900). Ed. Tony Bingham. London, 1993 (GB).
- Hamoncourt, N. El Diálogo Musical (Barcelona: Paidós Ibérica, 2003).
- Hamoncourt,N. La música como discurso sonoro (Barcelona: Acanalado, 2006).
- Morgan, R.P. La música del siglo XX (Madrid: Akal, 1994).
- Neuhaus, M. The Baroque Flute Fingering Book. Folkers Flute Company, 2002 (EEUU).
- Tranchefort, F. R. Los Instrumentos Musicales del Mundo (Madrid: Alianza Editorial, 1985).

Guía Docente de Pedagogía e didáctica instrumental de Frauta traveseira

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Pedagogía e didáctica instrumental de Frauta traveseira

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN				ITINERARIO	FRAUTA					
CARÁCTER	B) Obrigatoria				TIPO DE CLASES	Colectiva					
DEPARTAMENTO	VENTO-MADEIRA				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ricardo Pazo García					
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A	Ricardo Pazo García					
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1	
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións		
DOCENTES	Consultar táboa anexa										

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Repertorio con Piano acompañante sendo inherente á súa esencia e existencia. Débese considerar tamén a estratexia de intentar relacionar dentro do posible, o contido propio da materia coa anteriormente mencionada e coa de Música de Cámara, permitindo que as tres se poidan complementar.
TRANSVERSAIS	T 1, 2, 3, 4, 8, 15
XERAIS	X 5, 10, 19, 24, 25, 26
ESPECÍFICAS	EP 2, 8, 9 - EI 6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
1. Seleccionar e elaborar materiais de ensino/aprendizaxe en función dos diferentes graos e ciclos e /ou idades das ensinanzas musicais regradas e non regradas.	TODAS
2. Deseñar un proceso de avaliación sistemática das actividades utilizadas nas aulas que contemple aos alumnos, docentes, programacións e institucións implicados no proceso de TODAS ensino/aprendizaxe.	TODAS
3. Dominar as diversas posibilidades que nos ofrecen as novas tecnoloxías na preparación e impartición dos contidos.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I Selección e elaboración de materiais didácticos	1.- Organización sistemática das principais coleccións de estudos e exercicios dos séculos XVIII, XIX e XX. 2.- Elaboración dun conxunto de recursos materiais axeitados para un curso ou ciclo do Grao Elemental ou Profesional de Música. 3.- Análise do contido dos principais textos teórico-pedagóxicos en lingua castelá referidos ao clarinete. 4.- Recensión sobre algún texto/artigo de carácter pedagóxico en lingua inglesa/francesa/italiana.	8
II Deseño de unidades didácticas	1.- Elaboración dunha Unidade Didáctica destinada a un curso de Grao Elemental da especialidade. 2.- Elaboración dunha Unidade Didáctica destinada a un curso de Grao Profesional da especialidade. 3.- Elaboración dunha Programación didáctica.	4
III Recursos musicais na WEB	1.- Pescuda nos foros especializados, WEBS de partituras gratuitas, YouTube, e similares axeitados para o seu uso nas aulas.	2
IV Desenvolvemento dunha clase práctica	1.- Aplicación dos contidos desenvolvidos ao longo do cuadrimestre nunha clase práctica destinada a un discente da materia de 2º Instrumento ou doutras especialidades (nivel elemental ou profesional).	2
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas							8		
	Clase práctica do discente							2		
	Titorías							2		
Non presenciais	Traballo persoal							78		
Total de horas cuatrimestrais								90		

6. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo persoal	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe. Valorarase a implicación do alumno e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía.	50%	TODAS
Traballo escrito	Valoraranse as capacidades investigadoras na materia proposta así como a presentación de contidos e organización do traballo.	50%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Ver avaliación extraordinaria			

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Traballo escrito	Valoraranse as capacidades investigadoras na materia proposta así como a presentación de contidos e organización do traballo.	100%	TODAS

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía orientativa:

- Cebriá, P., Ortega, R.J. y Fernández J.E.: La clase colectiva para instrumentos de viento. Fundamentos básicos para su programación, su orientación y su evaluación. Mundimúsica Garijo. Madrid 1996
- Escribano, A.: Aprender a enseñar, fundamentos de didáctica general. Universidad de Castilla La Mancha. Cuenca 2008
- Gericó, J y López, F.J.: La didáctica de la flauta en España desde 1800 hasta nuestros días. Dasi-Flauta ediciones. Valencia 2008
- González, C.: Flauta a 3. Método de flauta travessera per a pedagogia de grup (I-IV). DINSIC Publicacions Musicals. Barcelona 2007
- Mather, R.: The Art of Playing the Flute. III Volumes. Romney Press. Iowa 1989
- McBrearty, A.: Content Analysis of Selected Experts' Flute Pedagogy Texts and Comparison with Common Flute Method Books for Beginners. Tese D.M.A. University of Rochester. Nova Iorque, 2010
- Medina Revilla y Mata. F.S. (coords): didáctica general. Pearson Prentice Hall. Uned Madrid 2009
- Portillo, D.: La clase de flauta travessera. Unidades didácticas, ideas y recursos. Procompal publicaciones. Almería 2007
- Watson, R.A.: The Flute Pedagogy of Toshio Takahashi. Tese D.M.A. Athens, University of Georgia, 2011
- Wye, T.: Flute Class. A group teaching book for students and teachers. Novello. Londres 1992

Guía Docente de Repertorio Orquestral de Frauta traveseira I-VI

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Repertorio Orquestral de Frauta traveseira I-VI

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN				ITINERARIO	FRAUTA				
CARÁCTER	B) Obrigatoria				TIPO DE CLASES	Individual				
DEPARTAMENTO	VENTO-MADEIRA				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ricardo Pazo García				
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3,5	3,5			Observacións	
DOCENTES	Consultar táboa anexa									

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Estudo e práctica da literatura orquestral. Afondamento se é o caso, dos roles de cada instrumento dentro da sección. Desenvolvemento se é o caso, das capacidades técnicas e expresivas dos instrumentos afíns. Estudo da práctica dos instrumentos afíns se é o caso, no repertorio orquestral.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Instrumento.
TRANSVERSAIS	T 1, 3, 6, 13
XERAIS	X 3, 6, 8, 10, 11, 15
ESPECÍFICAS	EI 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Aplicar, en todo momento, a audición polifónica para escoitar simultaneamente as diferentes partes ó mesmo tempo que se executa a propia.	T 13 X 8 EI 3, 4, 5, 9
Empregar unha ampla e variada gama sonora de maneira que o axuste de son se realice en función dos demais instrumentos do conxunto e das necesidades estilísticas e interpretativas da obra.	T 3, 13, X 8 EI 1, 3, 4, 8, 9, 10
Profundar no coñecemento dos diferentes estilos e dos recursos interpretativos de cada un deles.	T 6 X 3, 8, 11, 15 EI 1, 4, 5
Domina-lo propio instrumento de acordo coas esixencias de cada obra.	T 1, 3, 6, 13, X 3, 8 EI 1, 4, 5
Ler a primeira vista cun nivel que permita a montaxe fluída das obras.	T 3, 13 X 3, 8 EI 7, 9
Interpretar obras representativas do repertorio sinfónico de acordo co seu nivel instrumental.	T 3, 6 X 3, 8, 11, 15 EI 1, 4, 5, 10
Respecta-las normas que esixe toda actuación en grupo: afinación previa, atención continua, valoración do traballo colectivo, etc... e responsabilizarse en todo momento delas.	T 1, 3, 6, 13, X 3, 8 EI 3, 4, 8, 9, 10

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	1. Interpretación de solos ou tutti 1. Interpretación de solos ou tutti en tódolos ámbitos orquestrais. 1.1. Sinfónico. 1.2. Oratorios. 1.3. Óperas. 1.4. Ballets. 1.5. Teatro musical.	12
II	2. Aspectos técnicos 2. Traballo dos aspectos técnicos necesarios para abordar o Repertorio Orquestral de cada Instrumento. 2.1. Afinación. 2.2. Dinámicas. 2.3. Matices. 2.4. Homoxeneidade entre rexistros. 2.5. Articulación.	12
III	3. Perfeccionamento interpretativo 3. Perfeccionamento das capacidades necesarias para aborda- la interpretación do repertorio máis representativo do instrumento na Orquesta. 3.1. Dende o punto de vista artístico. 3.2. Dende o punto de vista musical. 3.3. Dende o punto de vista técnico.	12
IV	4. O transporte e a 4.1. Práctica da Lectura a vista: recursos. 4.2. Exercicios prácticos. 4.3. Traballo de pasaxes orquestrais en	12

	lectura a vista.	diferentes tonalidades.	
V	5. Interpretación con instrumentos afíns.	5. Interpretación do repertorio orquestral con diferentes instrumentos de cada unha das familia. 5.1. Piccolo. 5.2. Frauta en Sol. 5.3. Frauta Baixa.	2
VI	6. Audición pública do repertorio.	6.1. Reprodución das características dunha proba de admisión a unha orquestra profesional. 6.2. Situación de interpretación real na orquestra.	12
VII	7. Normas na orquestra	7. Coñecemento e valoración e práctica das normas de comportamento na orquestra. 7.1. Respecto ó director. 7.2. Cos compañeiros. 7.3. Co público	12
VIII	8. Análise musical	8. Coñecemento e práctica da análise musical aplicada a obras traballadas durante o curso, coa finalidade de obter unha interpretación máis madura e coherente 8.1 Coñecemento das linguaxes utilizadas nas obras propostas. 8.2. Diferenciación de estilos. 8.3. Recursos máis comúns utilizados en textos musicais contemporáneos.	12
IX	9. Interpretación pública		2
Total de sesións por cuatrimestre			16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas	14	14	14	14	14	14			
	Audicións	1	1	1	1	1	1			
	Tutorías	1	1	1	1	1	1			
Non presenciais	Traballo persoal	74	74	74	74	89	89			
Total de horas cuatrimestrais		90	90	90	90	105	105			

6. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo persoal	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe. Valorarase a implicación do alumno e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía.	30%	TODAS
Audición pública	Valorarase o control técnico, a coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa forma e estética dos extractos orquestrais, a capacidade artística e de comunicación.	70%	

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Ver avaliación extraordinaria			

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Audición pública	Proba práctica: programa integrado polos extractos orquestrais que aparecen na bibliografía do cuatrimestre Valorarase o control técnico, a coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa forma e estética das pezas, a capacidade artística e de comunicación, a autonomía non desenvolvemento e aplicación destas capacidades.	100%	TODAS

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

- Orchestral Excerpts from the Symphonic Repertoire for Flute (10 volumes). IMC (J. Wummer)
- Orchester Probespiel. Test Pieces for Orchestral Auditions Flute and Piccolo. C.F.Peters (C.Dürichen e S.Kratsch), 1991.
- The Orchestral Musician's CD-ROM Library. Flute (12 volumes). CD Sheet Music LLC, 2009.
- Diferentes versións do repertorio a traballar durante o curso en calquera formato: CD, DVD, etc...

Repertorio Cuadrimestral: 5 extractos cuadrimestrais extraídos do grupo A e 3 extractos cuadrimestrais extraídos do grupo B			
Grupo A		Grupo B	
			C
1º	Bach, J.S. - Pasión según San Mateo Beethoven, L - Overtura Leonore III Ravel, M. - Bolero Ravel, M. - Daphnis e Chloé Brahms, J. - Sinfonía nº 4 Bartók, B. - Concerto para orquestra	Mendelssohn, F. - Soño dunha noite de verán Bizet, G. - Carmen Bizet, G. - L'Arlésienne Delibes, L. - Coppélia Hindemith, P. - Metamorfosis sinfónicas Debussy, C. - Prélude à l'après-midi d'un faune	Rossini, G. - A Pega Ladra Ravel, M. - Ma Mère l'Oye Ravel, M. - Concierto para piano Ravel, M. - Daphnis e Chloé Beethoven, L - Sinfonía nº 9 Mozart, W.A. - A Frauta Máxica Verdi, G. - Falstaff Bizet, G. - Carmen
2º	Gluck, C.W. - Orpheus Mozart, W.A. - D. Giovanni Beethoven, L - Sinfonía nº 3 Dvorak, A. - Sinfonía nº8 Ravel, M. - Daphnis e Chloé Rossini, G. - Guillermo Tell	Prokofiev, S. - Pedro e o Lobo Stravinsky, I. - Dumbarton Oaks Debussy, C. - Prélude à l'après-midi d'un faune Mendelssohn, F. - Soño dunha noite de verán Beethoven, L - Sinfonía nº 4 Kodaly, Z. - Danzas de Galanta	Rossini, G. - Semiramide Ravel, M. - Bolero (as dúas voces) Hindemith, P. - Nobilissima vision Kodaly, Z. - Danzas de Galanta Delibes, L. - Coppélia Verdi, G. - Il Trovatore Shostakovitch, D. - Sinfonía nº 7 Verdi, G. - Otello
3º	Rossini, G. - La Gazza Ladra Bach, J.S. - Fragmento a elexir Ravel, M. - Daphnis e Chloé Rossini, G. - Guillermo Tell Mahler, G. - Sinfonía nº9 Strawinsky, I. - Petruscka	Smetana, B. - A Noiva Vendida Strauss, R. - Sinfonía doméstica Strauss, R. - Salomé Strauss, R. - Till Eulenspiegel Saint-Saëns, C. - Volière Strawinsky, I. - Jeu de cartes	Rimsky-Korsakov, N. - Sherezade Shostakovitch, D. - Sinfonía nº 9 Rossini, G. - La Scala di Seta Henze, H. W. - Xogos de noite e Arias Orff, C. - Die Kluge Tchaikovsky, P.I. - Sinfonía nº 4 Stravinsky, I. - O Paxaro de fogo Ravel, M. - Rapsodia Española

Traballo técnico
complementario

Programación Docente de TCECORP de Frauta traveseira

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TCECORP de Frauta traveseira

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	FRAUTA TRAVESEIRA
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	VENTO-MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO GARCÍA
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	FERNANDO RAÑA BARREIRO				fernandorbarreiro@gmail.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento básico da estrutura e función do aparato locomotor e do sistema nervioso. Desenvolvemento de hábitos posturais correctos que minimicen o risco durante a interpretación. Técnicas de respiración, relaxación, autocontrol, optimización da enerxía muscular, concentración e memoria aplicadas ó estudo e a actuación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T 1, 2, 3, 6, 7, 11, 13, 15
XERAIS	X 8, 21, 24, 25
ESPECÍFICAS	EI 4, 6, 8, 10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1 Observar e valorar as situacións específicas produtoras de ansiedade na interpretación dos nosos instrumentos.	TODAS
2 Recoñecer a sintomatoloxía específica do instrumentista fronte ó seu propio instrumento.	
3 Discernir os pensamentos negativos produtores de angustia e estrés antes das audicións, concertos ou exames.	
4 Coñecer e aplicar as principais técnicas de autocontrol emocional existentes adaptada ó seu propio instrumento.	
5 Aprender a recoñecer os hábitos posturais incorrectos e activar os mecanismos para a súa corrección.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Respiración	Tipos de respiración - Papel da respiración na ansiedade e na relaxación	TODAS
Hábitos posturais	Posición sentada - posición de pé	
Control da tonicidade muscular	Exercicios quecemento - Estiramientos.	
A ansiedade e o estrés	Visualización como medio para a relaxación e autocontrol.	
Avaliación	Traballo escrito de investigación - Proba escrita.	
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	24		24
Titorías	1		1
Audicións	1		1

Pescuda de información		6	6
Traballo persoal		28	28
Total de sesións por cuadrimestre			16

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento contínuo	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe.	Todas	50%
Exame escrito	Proba escrita na que o alumno mostrará a capacidade de síntese e de deselvonvemento sobre as cuestións plantexadas.	Todas	30%
Traballo práctico	Traballo escrito de investigación, no que o alumno debe presentar un tema relacionado coa materia valorándose a profundidade con que se presentan os contidos así como a súa orixinalidade.	Todas	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
	Igual ca ordinaria		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
	Ver extraordinaria		
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Proba escrita na que o alumno mostrará a capacidade de síntese e de deselvonvemento sobre as cuestións plantexadas.	Todas	80%
Traballo práctico	Traballo escrito de investigación, no que o alumno debe presentar un tema relacionado coa materia valorándose a profundidade con que se presentan os contidos así como a súa orixinalidade.	Todas	20%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Arrazola Belda, J. - Los hábitos posturales en la práctica del saxofón: guía de ejercicios para mejorar el control del cuerpo y la interpretación musical. L. del profesor. Maestro, 2006

Arrazola Belda, J. - Los hábitos posturales en la práctica del saxofón: guía de ejercicios para mejorar el control del cuerpo y la interpretación musical. L. del alumno. Maestro, 2007

Bang-Rouhet, P. (2009). ¿Qué nos jugamos cuando hablamos en público? comprende su miedo escénico y cómo controlarlo. Barcelona: Alienta.

Dalia Cirujeda, G. (2004). Cómo superar la ansiedad escénica en músicos: un método eficaz para dominar los «nervios» ante las actuaciones musicales. Mundimúsica. Dalia Cirujeda, G. (2006). El músico: una introducción a la psicología de la interpretación musical. Alcorcón (Madrid): Mundimúsica.

Green, B. (1986). The inner game of music (1º ed.). Garden City N.Y.: Anchor Press/Doubleday.

Green, B. (1991a). The inner game of music workbook: for band. Chicago: GIA Publications,.

Green, B. (1991b). The inner game of music workbook: for full orchestra. Chicago: GIA Publications,.

Jaen, R. (1992). Patología de tronco y miembros superiores en músicos profesionales. Revista de la Sociedad Médica Hospital San Juan de Dios.

Kaspersen, M. (s.f.). Estudio de la ansiedad producida por la actuación entre los estudiantes de música noruegos. The European journal of psychiatry (edición en español).

Kovács, G. (2010). Ejercicios preparatorios para instrumentistas: (método Kovács). Barcelona: Graó.

Lehmann, A. (2007). Psychology for musicians understanding and acquiring the skills. Oxford [New York]: Oxford University Press.

Marinovic, M. (s.f.). La ansiedad escénica en intérpretes musicales chilenos. Revista musical chilena.

Rosset i Llobet, J. (2010). El cuerpo del músico: manual de mantenimiento para un máximo rendimiento (1o ed.). Badalona: Editorial Paidotribo.

Rosset Llobet, J. (2005). A tono: ejercicios para mejorar el rendimiento del músico (1º ed.). Barcelona: Editorial Paidotribo.

Rubio Condado, M. (2004). Control del miedo escénico: guía práctica para músicos con ejercicios progresivos. [Soria]: Rubio Condado.

Ruiz Ramos, G. (2000). Amo hacer música: yogaterapia específica para los profesionales de la música (1o ed.). Madrid: Mandala.

Sardà Rico, E. (2003). En forma: ejercicios para músicos. Barcelona: Paidós.

Sloboda, J. (1987). The musical mind: the cognitive psychology of music. Oxford [Oxfordshire] New York: Oxford University Press.